

Att verka för det demokratiska samhällets utveckling

Regional biblioteksplan
för Skåne 2026–2030

Innehållsförteckning

Inledning	3
Biblioteksutveckling Region Skåne – uppdrag och arbetssätt	4
Det lagstadgade uppdraget	4
Biblioteksutveckling Region Skånes arbetssätt.....	4
Agenda 2030	5
Prioriterade områden för Biblioteksutveckling Region Skåne 2026–2030	6
Bibliotek som främjar demokrati	7
Bibliotek för fri åsiktsbildning och demokratiska samtal	8
Bibliotekens roll i kris och oro.....	8
Bibliotek för de prioriterade grupperna	9
Bibliotek för läsande, medie- och informationskunnighet och lärande	10
Bibliotek för allas läsande.....	11
Bibliotek för välinformerade invånare.....	12
Bibliotek för det livslånga lärandet	12
Bibliotek som aktör för konstens och kulturens kraft i samhället	13
Bibliotek för en mångfald av berättelser	14
Bibliotek för konst och kultur.....	14
Bibliotek för hälsa och gemenskap	15
Sjukhusbiblioteken i Skåne.....	16
Sjukhusbibliotekens gemensamma mål 2026–2030.....	16
Uppföljning av Regional biblioteksplan för Skåne 2026–2030	17

Inledning

Alla regioner ska enligt bibliotekslagen (2013:801) anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Regional biblioteksplan för Skåne 2026–2030 omfattar den regionala biblioteksverksamheten (Biblioteksutveckling Region Skåne) samt Region Skånes sjukhusbibliotek. Planen är ett långsiktigt och strategiskt dokument som beskriver inriktning och prioriterade områden för Biblioteksutveckling Region Skåne samt mål för sjukhusbiblioteken i Skåne under perioden 2026–2030.

Regional biblioteksplan för Skåne 2026–2030 har tagits fram i dialog med folkbiblioteken i Skåne. Enkät svar från personer som tillhör de nationella minoriteterna och representanter för personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och barn och ungdomar har fungerat som underlag till remissversionen. Biblioteksutveckling Region Skåne har under remissperioden (250612–251001) besökt och haft dialog med bibliotek i samtliga skånska kommuner. De synpunkter som inkommit i dialog har tillsammans med de formella remissvaren legat till grund för planens slutliga utformning. Regional biblioteksplan för Skåne 2026–2030 beslutas i Region Skånes kultur- nämnd och regionfullmäktige.

Regional biblioteksplan för Skåne 2026–2030 utgår från bibliotekslagen och andra relevanta lagar och styrdokument.

Lagstiftning:

- Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197)
- Bibliotekslagen (2013:801)
- Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)
- Språklagen (2009:600)

Styrdokument:

- Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- Agenda 2030: De globala målen för hållbar utveckling
- The International Federation of Library Associations (IFLA) and Institutions Strategy 2024–2029
- Förenta nationernas och IFLA:s internationella folkbiblioteksmanifest
- Sveriges nationella kulturpolitiska mål
- Sveriges nationella ungdomspolitiska mål
- Regional kulturplan för Skåne 2025–2028
- Regional utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne 2030
- Hela människan, hela livet – Region Skånes strategi för kultur och hälsa
- Region Skånes strategi för forskning och innovation inom hälso- och sjukvården (Gäller sjukhusbiblioteken)

Rapporter:

- IFLA Trend Report 2024: Facing the future of information with confidence
- Folkhälsorapport barn och unga i Skåne 2024 – Utveckling Skåne
- AI-kommissionens Färdplan för Sverige, SOU 2025:12

Biblioteksutveckling Region Skåne – uppdrag och arbetssätt

Det lagstadgade uppdraget

Alla regioner ska enligt bibliotekslagen bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet vad gäller folkbiblioteken i regionen.

I Skåne bedrivs regional biblioteksverksamhet genom Biblioteksutveckling Region Skåne som är en del av Region Skånes kulturförvaltning.

Bibliotekslagens ändamålsparagraf slår fast att:

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

För att biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla ska biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna samt personer som har annat modersmål än svenska. Folkbiblioteken ska dessutom ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.

Enligt bibliotekslagen ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka i syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser.

Biblioteksutveckling Region Skånes arbetssätt

Med utgångspunkt i det lagstadgade uppdraget, aktiv dialog och omvärldsbevakning utvecklar Biblioteksutveckling Region Skåne metoder och arbetssätt i samverkan med flera olika aktörer på kommunal, regional, nationell och internationell nivå.

Biblioteksutveckling Region Skåne bevakar och driver aktuella frågor samt utbyter kontinuerligt kunskaper och erfarenheter i dialog med andra regioner, Kungliga biblioteket, Myndigheten för tillgängliga medier, Kulturrådet och andra statliga myndigheter samt lärosäten.

Samverkan på flera nivåer är av stor vikt för att Biblioteksutveckling Region Skåne ska kunna initiera, driva, ta emot och agera på olika initiativ som uppstår under planperioden.

När det gäller folkbiblioteken i Skåne arbetar Biblioteksutveckling Region Skåne med

- att skapa förutsättningar för **verksamhetsutveckling**, bland annat genom finansiering av och stöd i projekt
- **kompetensutveckling, gemensamt lärande och kunskapsdelning** i samarbete med folkbiblioteken och andra aktörer
- **process- och metodstöd**, exempelvis i det strategiska arbetet med kommunala biblioteksplaner
- att **främja samarbete**, exempelvis genom att skapa sektorsövergripande kontaktytor och mötesplatser samt främja mediesamverkan
- stöd i **omvärldsbevakning**, exempelvis genom konferenser, nätverk och kommunikationsinsatser
- **kunskaps- och metodutveckling**, exempelvis genom samverkan med forskare på universiteten i Malmö och Lund
- att lyfta fram **folkbibliotekens roll för samhällets utveckling**, i såväl kommunala och regionala som nationella och internationella sammanhang.

Biblioteksplanen utgår från Agenda 2030 som helhet även om vissa mål eller delmål kan vara särskilt relevanta för bibliotek.

I samverkan med biblioteken och andra aktörer kan Biblioteksutveckling Region Skåne bidra till fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen, där de mänskliga rättigheterna är i fokus.

Prioriterade områden för Biblioteksutveckling Region Skåne 2026–2030

Biblioteksutveckling Region Skåne kommer under planperioden att prioritera insatser inom tre områden:

- Bibliotek som främjar demokrati
- Bibliotek för läsande, medie- och informationskunnighet och lärande
- Bibliotek som aktör för konstens och kulturens kraft i samhället

De tre områdena överlappar och är till stor del beroende av varandra. Genom insatser inom de tre prioriterade områdena arbetar Biblioteksutveckling Region Skåne för det övergripande uppdraget att verka för det demokratiska samhällets utveckling och en biblioteksverksamhet för alla. Insatserna inom de tre prioriterade områdena bidrar också till att uppfylla hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Bibliotek som främjar demokrati

I Sverige är bibliotekens ställning stark och det demokratiska uppdraget är tydligt fastställt i bibliotekslagen. Det innebär inte att biblioteken och deras användare är opåverkade av ickedemokratiska skeenden i världen. Det ställer ökade krav på folkbiblioteken att aktivt försvara och främja demokratiska värden.

Forskning och litteratur som förbjuds eller censureras i andra länder kan bli svårare att tillgängliggöra på svenska bibliotek, vilket påverkar bibliotekens möjlighet att verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, samt främja litteraturens ställning.

Biblioteken är aktiva demokratifrämjande aktörer även utanför sina fysiska rum, inte minst genom bred samverkan med andra aktörer i lokalsamhället, till exempel kommunala verksamheter, studieförbund och det lokala föreningslivet.

Bibliotek för fri åsiktsbildning och demokratiska samtal

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling och bidra till fri åsiktsbildning, samt vara till för alla. Därför behöver det finnas utrymme i verksamheten för olika åsikter och perspektiv att ta plats och brytas mot varandra. Bibliotekens funktion som mötesplats för och främjare av demokratiska samtal blir allt viktigare. Genom programverksamhet, informationsförmedling, dialogtytor och förankring i lokalsamhällena kan folkbiblioteken skapa medvetenhet kring lokala och globala utmaningar och stärka människors engagemang och kunskap.

Folkbiblioteken behöver stå stadiga och trygga i sitt demokratifrämjande uppdrag, även i tider då verksamheten riskerar att ifrågasättas eller bli föremål för ideologisk konflikt när det gäller

exempelvis medieutbud, programinnehåll eller verksamhetens prioriterade grupper. Alla ska ges möjlighet att forma sina egna åsikter och att utmanas i sina föreställningar.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska främja folkbibliotekens arbete med demokratiutveckling i samverkan med lokalsamhället.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska arbeta för att stärka och utveckla metoder och arbetssätt för folkbibliotekens arbete med demokratiska samtal och fri åsiktsbildning.

Bibliotekens roll i kris och oro

En snabbt föränderlig samtid präglad av kris och oro ställer nya krav på biblioteksverksamheten och bibliotekspersonalens kompetens. Biblioteken ska säkra invånarnas tillgång till information och medier samt fortsätta att vara en plats för gemenskap och rekreation. Detta är särskilt viktigt för grupper som riskerar att drabbas hårdare i kriser.

I uppdraget att förmedla information ingår också arbetet med medie- och informationskunnighet i syfte att stärka invånarna i mötet med desinformation och påverkanskampanjer. Att säkerställa tillgång till tillförlitlig information och främja kritiskt tänkande stärker invånarnas motståndskraft och kan bidra till att motverka polarisering.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska stödja folkbiblioteken i att tydliggöra sin roll i kommunens övergripande beredskapsstrategi.

För att stärka bibliotekens infrastruktur och motståndskraft inför olika typer av kriser ska Biblioteksutveckling Region Skåne arbeta med samverkan och kompetensutveckling.

Bibliotek för de prioriterade grupperna

Personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska är prioriterade grupper enligt bibliotekslagen. För folkbiblioteken är även barn och unga en prioriterad grupp.

Alla ska ha möjlighet att ta del av och vara delaktiga i biblioteksverksamhetens utformning och utbud. Universell utformning, som innebär att exempelvis miljöer och tjänster redan från början utformas så att de ska kunna användas av så många som möjligt, gynnar alla biblioteksanvändare. Detta innebär inte att biblioteksverksamhetens utbud ska vara likformigt utan att det ska vara tillgängligt.

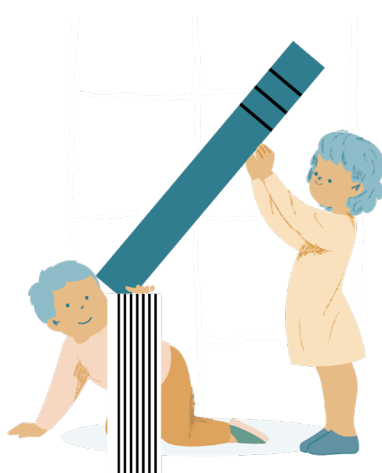
Personer med funktionsnedsättningar, såväl kognitiva som fysiska, ska ägnas särskild uppmärksamhet, bland annat genom att utifrån sina olika behov och förutsättningar erbjudas litteratur, medier och tekniska hjälpmedel, samt en tillgängligt utformad biblioteksverksamhet.

Att skapa möjligheter för Sveriges nationella minoriteter att bevara, synliggöra och utveckla sin kultur, sitt kulturarv och sitt språk är angeläget för ett kulturliv präglat av mångfald. Bibliotekens arbete för och med nationella minoriteter syftar till att öka

kunskapen om och förståelsen för de nationella minoriteterna och att tillgängliggöra medier, teknik och programverksamhet på minoritetsspråken i samråd med de som identifierar sig som tillhörande någon eller några av de nationella minoriteterna.

För att ägna särskild uppmärksamhet åt personer med annat modersmål än svenska och främja flerspråkighet ska biblioteken erbjuda litteratur, arrangemang och information på flera språk. Ett viktigt uppdrag är även att bidra till att skapa förutsättningar för personer med svaga kunskaper i svenska språket att möta och lära sig detta, bland annat genom att erbjuda litteratur på lättläst svenska.

Bibliotekens verksamhet och insatser för barn och unga ska utgå från Förenta

nationernas konvention om barnets rättigheter, som också är svensk lag. Barnets bästa ska ligga till grund för alla beslut som berör barn.

Många människor ingår i flera av de prioriterade grupperna, vilket ställer krav på att bibliotekspersonalen arbetar med olika perspektiv och behov parallellt, och i alla delar av verksamheten. För att möta de prioriterade grupperna krävs även uppsökande arbete och samverkan med andra aktörer.

De prioriterade grupperna ska stå i fokus för Biblioteksutveckling Region Skånes insatser.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska tillgängliggöra resurser och nätverk samt utveckla metoder som kan främja folkbibliotekens arbete tillsammans med de prioriterade grupperna.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska stimulera och stödja folkbibliotekens läsfrämjande arbete med fokus på de prioriterade grupperna.

Bibliotek för läsande, medie- och informationskunnighet och lärande

Genom att främja livslångt läsande, medie- och informationskunnighet och lärande stärker biblioteken demokratin och bidrar till hållbara samhällen. Läs- och skrivkunnighet är en mänsklig rättighet och ett fundament i en fungerande demokrati. Att kunna och få möjlighet att läsa vad man vill är en förutsättning för utbildning, livslångt lärande och delaktighet i samhällslivet. Det öppnar dörrarna till litteraturen, en läsande gemenskap och läsupplevelser genom hela livet. En god läsförmåga och läsförståelse utgör grunden för medie- och informationskunnighet. Folkbiblioteken har en viktig roll som samlande och drivande kraft i dessa frågor.

Bibliotek för allas läsande

Enligt bibliotekslagen ska folkbiblioteken särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Läsning kan bidra till att kompensera för socioekonomiska faktorer och föräldrars utbildningsnivå när det gäller barns skolresultat och möjligheter i livet. Samtidigt visar många studier under senare år att barns läsförmåga och läsmotivation sjunker, vilket kan påverka deras möjlighet att delta i det demokratiska samhället.¹ När det gäller barn, så har särskilt lust- och fritidsläsning en positiv effekt på deras kognitiva, sociala och psykiska utveckling samt hälsa och välmående.²

Tidiga insatser för att främja barns språk- och läsutveckling har visat sig vara avgörande. Ett exempel är folkbibliotekens arbete inom ramen för den språk- och läsfrämjande satsningen Bokstart, i samverkan med bland annat

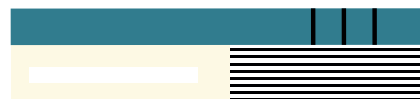
barnhälsovård, förskola, logoped och andra aktörer som möter de yngsta barnen.

Folkbiblioteken är centrala aktörer i det språk- och läsfrämjande arbetet med såväl barn och unga som vuxna, och det är ett uppdrag som kräver samverkan. Ett bibliotek kan vara en samlande och drivande kraft för läsning i sitt lokalsamhälle. I samverkan med en stor bredd av aktörer, och tillsammans med invånare, kan biblioteket sprida kunskap och engagemang kring läsning och berättande, skapa läs- och skrivfrämjande aktiviteter och mötesplatser för social läsning, samt lyfta läsningens och litteraturens betydelse i alla åldrar.

Ny kunskap och fler metoder, men också bredare nätverk och en stärkt samverkan behövs för att folkbiblioteken ska kunna nå fler i sitt läsfrämjande arbete. Det gäller särskilt barn och unga och övriga prioriterade grupper.

1 PIRLS 2021: Svenska elevers läsförståelse i ett internationellt perspektiv. (2023). Skolverket.

2 Sun, m.fl. Early-initiated childhood reading for pleasure: Associations with better cognitive performance, mental well-being and brain structure in young adolescence. S 359-373. (2023). Psychological Medicine, 54(2).

Biblioteksutveckling Region Skåne ska arbeta långsiktigt och strategiskt med läsfrämjande insatser i samverkan med folkbiblioteken och andra aktörer. Ett exempel på det är genom fortsatt arbete med Bokstart Skåne, vars syfte är att ge alla barn i Skåne en likvärdig start i sin läs- och språkutveckling.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska arbeta för att ytterligare sprida Bokstart och andra läsfrämjande insatser och metoder till fler aktörer, rum och arenor i Skåne.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska vara en resurs för de skånska folkbibliotekens läsfrämjande arbete med målgrupper i alla åldrar genom att främja samverkan och kompetensutveckling.

Bibliotek för välinformerade invånare

Den snabba digitala utvecklingen skapar stora möjligheter, men fördjupar också den digitala klyftan. Ett demokratiskt samhälle bygger på välinformerade, läs- och skrivkunniga, reflekterande och medvetna invånare. Folkbiblioteken ska enligt bibliotekslagen även verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapssinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Därför är medie- och informationskunnighet, MIK, en central del av folkbibliotekens uppdrag och därmed ett strategiskt viktigt område för Biblioteksutveckling Region Skåne.

Att kunna hitta, analysera, kritiskt värdera och skapa olika typer av information, som text, ljud, bild och rörlig bild, är färdigheter som alla behöver i en digital värld. Det är något som kan stärka människors motståndskraft mot desinformation och propaganda, och har därmed blivit en allt viktigare demokratifråga.

Utvecklingen av artificiell intelligens, AI, förändrar informationslandskapet globalt. Det skapar en ny dimension av informationskunnighet, AI-litteracitet, som biblioteken behöver arbeta med för att stärka sitt demokratiska uppdrag. AI-litteracitet innebär förmågan att förstå, använda och kritiskt reflektera över AI-teknologier och AI-genererad information. Det finns också en etisk aspekt

när det gäller AI som handlar om att förstå vilka effekter som algoritmer och AI-genererad information kan få men även hur AI-genererat material används.

Att utveckla AI-litteracitet gäller såväl bibliotekspersonal som besökare. Biblioteken kan fungera som trygga platser som kan bidra till en mer jämlik tillgång till AI-tjänster, samt främja utforskande och reflektion av AI och teknikens påverkan och möjligheter. Biblioteken har också en betydande roll i att stärka användarnas förmåga att kritiskt granska och förstå hur AI kan påverka informationsflöden.

För att stärka folkbiblioteken i deras arbete med MIK och AI-litteracitet ska Biblioteksutveckling Region Skåne skapa möjlighet för fortbildningar och gemensamt lärande för bibliotekspersonal i Skåne.

Genom samverkan inom hela konst- och kulturområdet och tillsammans med en bredd av aktörer och myndigheter, exempelvis Mediemyndigheten, ska Biblioteksutveckling Region Skåne bevaka och sprida kunskap om insatser inom MIK och AI.

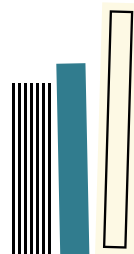
Bibliotek för det livslånga lärandet

Möjligheten att lära hela livet är en förutsättning för att aktivt kunna delta i samhället, och ska inte vara förbehållet dem som studerar eller arbetar.

Kraven på hållbar utveckling, digitalisering och snabb omställningsförmåga möts bäst med möjligheter till livslångt lärande för alla. Folkbiblioteken spelar här en viktig roll. Både kommuninvånare och bibliotekspersonal behöver kontinuerligt ny kunskap för att möta framtidens utmaningar.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska i samverkan med biblioteken och andra aktörer utforska nya metoder för att utveckla folkbibliotekens roll i det livslånga lärandet.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska stötta och skapa förutsättningar för gemensamt lärande genom kompetensutvecklingsinsatser som utgår både från folkbibliotekens och biblioteksbesökarnas behov.

Bibliotek som aktör för konstens och kulturens kraft i samhället

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska enligt bibliotekslagen främja litteraturens ställning och intresset för kulturell verksamhet i övrigt. Alla invånare i Skåne ska ha möjlighet att ta del av och uttrycka sig genom kultur. Biblioteken bidrar till att skapa ett rikt och inkluderande kulturliv som stödjer en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar samhällsutveckling.

Bibliotek för en mångfald av berättelser

I de nordiska länderna är fler flickor än pojkar kulturaktiva. Barn i storstäder och större tätorter är mer kulturaktiva än barn på mindre orter och på landsbygden. Framför allt visar undersökningar att barns deltagande i kulturlivet är starkt kopplat till föräldrarnas utbildningsnivå³. Deltagandet är också lägre bland unga i familjer med mindre resurser och unga som är i behov av särskilt stöd.⁴

På många platser är biblioteket den enda kulturinstitutionen. Genom att bedriva en kostnadsfri verksamhet med korta avstånd och starka och långsiktiga relationer till invånarna kan biblioteken ha en utjämnande effekt.

Det finns en tydlig koppling mellan deltagande i kulturaktiviteter och graden

³ Att bredda deltagandet i kulturlivet, s 51. (2023). Myndigheten för kulturanalys.

⁴ Ung idag 2020, s 33. (2020). Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

av samhällsengagemang, demokrati och social sammanhållning.⁵ Att få redskap för att skapa och dela sina egna berättelser och uttryck bidrar till att fler kan göra sin röst hörd.

⁵ Culture and democracy, the evidence: How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion : lessons from international research. (2023). EU publications.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska genom olika insatser stötta folkbiblioteken i deras delaktighetsarbete för att öka människors möjlighet till inflytande och medskapande i såväl det lokala biblioteket som kulturlivet och samhället i stort.

Bibliotek för konst och kultur

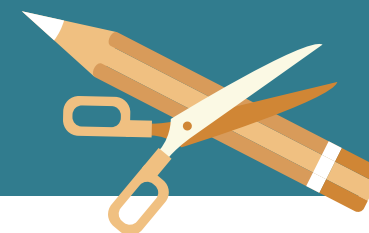
Många människor, även de som inte är aktiva kulturkonsument i övrigt, har högt förtroende för sitt lokala bibliotek. Biblioteken är därmed viktiga mötesplatser för kulturupplevelser och ger möjlighet till såväl eget skapande som till att kunna vara delaktig i kulturell verksamhet. För många barn sker en tidig och viktig kontakt med kultur via folkbiblioteken.

För att fler ska kunna ta del av kulturaktiviteter i sitt närområde krävs samverkan såväl med det samtida konst- och kulturlivet som med kulturarvsaktörer, i syfte att skapa sammanhang och engagemang för området man lever i.

Bibliotekets samverkan med andra kulturverksamheter och konstnärliga aktörer kan också skapa synergier och leda till nya metoder för att utveckla biblioteksverksamheten.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska verka för stärkt samverkan mellan biblioteksområdet och andra konst- och kulturområden.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska erbjuda fortbildning, mötesplatser och nätverk som är öppna för olika aktörer och yrkesgrupper för att främja tvärssektoriell samverkan. Det ger möjlighet att få syn på och använda varandras kompletterande kompetenser och plattformar för att nå fler i arbetet med delaktighet genom konst och kultur.

Bibliotek för hälsa och gemenskap

I Skåne ökar den psykiska ohälsan bland barn och unga, liksom den ofrivilliga ensamheten bland både unga och äldre.⁶ Deltagande och delaktighet i kulturlivet kan stärka hälsan och erbjuda sociala sammanhang, men också bidra till fler friska år och att människor behåller sina förmågor längre. För många äldre kan det vara en väg till ett fortsatt rikt liv. Hälsofrämjande arbetssätt, som exempelvis den läs- och litteraturfrämjande metoden Shared reading, kan också bidra till att minska oro och ensamhet.

Folkbiblioteken har möjlighet att arbeta förebyggande för att stärka

människor i utanförskap eller med psykisk ohälsa, till exempel genom att erbjuda aktiviteter och sammanhang i lokalsamhället, med andra kulturverksamheter, studieförbund, socialtjänst, omsorgsverksamheter, hälso- och sjukvård och sjukhusbibliotek.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska arbeta för att bibliotekspersonal ska få kompetensutveckling inom hälsofrämjande metoder för bibliotek.

Biblioteksutveckling Region Skåne ska göra en särskild satsning på Shared reading i Skåne i syfte att sprida metoden till fler läs- och hälsofrämjande aktörer utanför bibliotekssektorn. En gemensam metod kan underlätta och stärka samverkan.

6 Folkhälsorapport barn och unga i Skåne 2024. (2024). Region Skåne.

Ensamhet – förekomst, konsekvenser och åtgärder: En kartläggning. (2024). Folkhälsomyndigheten.

Sjukhusbiblioteken i Skåne

Region Skåne är även huvudman för sjukhusbiblioteken. Inom Region Skåne hör sjukhusbiblioteken organisatoriskt till sjukhusens avdelningar för forskning och utbildning och finns idag fysiskt på tre sjukhus.

Sjukhusbiblioteken ansvarar gemensamt för regionens medicinska e-resurser och riktar sig i sin verksamhet till sjukvårdens alla medarbetare, ledning, klinisk knutna forskare och studerande. Genom att stärka förutsättningarna för evidensbaserad hälso- och sjukvård - där nya rön kan spridas och omvandlas till praktisk handling - bidrar sjukhusbiblioteken till bättre vård för patienten och hållbar resursanvändning.

Sjukhusbiblioteken arbetar även för stärkt delaktighet och ökad hälsolitteracitet, det vill säga förmågan att få tag på, förstå, värdera och använda information för att bibehålla och främja hälsa. På så sätt verkar sjukhusbiblioteken förebyggande, och med ett demokratiskt perspektiv, för jämlikhet och egenmakt kring den egna hälsan och vården.

Ett annat viktigt uppdrag för sjukhusbiblioteken är att som mötesplatser erbjuda information och hälsofrämjande läsning för patienter och närstående i vården.

Sjukhusbiblioteken bidrar till att nå Region Skånes övergripande mål *Bättre liv och hälsa för fler* som en del i den breda rörelsen mot Framtidens hälsosystem.

Sjukhusbibliotekens gemensamma mål 2026–2030

- Samverka för att utgöra bästa möjliga stöd till en hälso- och sjukvård byggd på evidens.
- Stärka människors möjligheter att vara delaktiga i sin vård och hälsa.
- Skapa hälsofrämjande mötesplatser för hela människan, hela livet.

Uppföljning av Regional biblioteksplan för Skåne 2026–2030

Kungliga biblioteket ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

Biblioteksutveckling Region Skåne konkretiserar insatser inom de prioriterade områdena i handlingsplaner som uppdateras och följs upp årligen, tillsammans med folkbiblioteken.

Sjukhusbibliotekens mål 2026–2030 bryts ned till aktiviteter och fokusområden som konkretiseras i verksamhetsplaner, vilka uppdateras och följs upp årligen.

Regional biblioteksplan för Skåne 2026–2030 kommer att utvärderas inför nästkommande regionala biblioteksplan.

I Skåne bedrivs regional biblioteksverksamhet genom Biblioteksutveckling Region Skåne som är en del av Region Skånes kulturförvaltning. Den regionala biblioteksverksamheten har som syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet vad gäller folkbiblioteken i regionen.

Genom biblioteken får Skånes invånare tillgång till en mångfald av litteratur, rik arrangemangsverksamhet med förmedling av flera konstarter och möjligheter till livslångt lärande med professionell vägledning. För många barn sker en tidig och viktig kontakt med kultur via folkbiblioteken. Biblioteken är centrala aktörer i arbetet med att i bred samverkan främja såväl barns och ungas som vuxnas läsning.

Region Skånes kulturförvaltning

205 01 Malmö

utveckling.skane.se

